

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Zápis z jednání Rostlinolékařské rady (RR) MZe 16. 12. 2020

On - line přes aplikaci Teams

Přítomni:

členové: Ing. Vladimír Řehák, CSc.; Ing. Jan Kazda, CSc.; Ing. Michal Hnízdil; Ing. Jitka Drozdová; Prof. František Kocourek, CSc. Ing. Jiří Bílý, PhD., doc. Ing. Jan Mikulka, CSc., prof. Ing. Radovan Pokorný, PhD., Ing. Pavel Minář, Ph.D.,

hosté: Ing. Jitka Götzová, Ing. Martin Liška, ing. Jiří Urban, Ing. Jakub Beránek, PhD., Ing. Czetmayer Ehrlichová

omluveni: Ing. Ervín Hausvater, CSc., RNDr. Jan Nedělník, CSc.

Program:

- 1. Návrhy opatření pro naplňování novely zákona o rostlinolékařské péči týkajících se prahů škodlivosti a kalamitních přemnožení ŠO** (vstupní podklad Příloha č. 1 - M. Hnízdil)
- 2. Naplňování evropské legislativy v oblasti monitoringu a opatření proti invazním ŠO** (vstupní podklad Příloha č. 2 - M. Hnízdil, další vstupní podklady: Příloha č. 5 a č. 6 - invazní škůdci a původci chorob rostlin, vědecké studie zpracované ve VVFaŽP)
- 3. Stanovisko RR k závěrečným zprávám expertní činnosti financované z NAP a náměty pro upřesnění činnosti pro rok 2021** (vstupní podklad Příloha č. 3 - F. Kocourek, další vstupní podklady: závěrečné zprávy z expertních činností za roky 2020 byly zaslány účastníkům před jednáním tajemnicí rady)
- 4. Informace o průběhu k Mezinárodnímu roku zdraví rostlin** (vstupní podklad Příloha č. 4 - M. Hnízdil)
- 5. Různé - Plnění závěrů a doporučení z předchozích jednání Rostlinolékařské rady**

V Praze 21. 12. 2020

prof. RNDr. Ing. František Kocourek, CSc., v.r.
předseda RR

Úvod

Prof. Kocourek zahájil jednání a přivítal členy RR a hosty jednání. Úvodem uvedl důvody, proč se letos neuskutečnilo více jednání RR. Vedle opatření v rámci epidemie Covid 19 na jaře, to byly i pragmatické důvody přesunutí termínu jednání z časného podzimu na prosinec. Jedním z důvodů odkladu jednání RR na prosinec byla také žádost paní ředitelky ing. J. Götzové, projednat na RR závěrečné zprávy za projekty financované z NAP regulace pesticidů, u kterých byl termín odevzdání na konci listopadu. Předseda RR poděkoval paní ředitelce ing. J. Götzové, že s takovým návrhem přišla a podporuje tak naplňování poslání RR jako poradního orgánu MZe. Předseda RR ocenil iniciativu ing. M. Hnízdila za přípravu podkladů pro jednání RR v souvislosti se změnami legislativy a novými úkoly ÚKZÚZ.

Poté požádal paní ředitelku ing. J. Götzovou o úvodní slovo. Paní ředitelka uvedla význam RR jako poradního orgánu MZe a jejího využívání k odborným stanoviskům. Vedle projednání stanovisek k projektům financovaných z NAP (viz bod 3 programu jednání), požádala RR o náměty na řešení problémů, které rostlinolékařství a ochranu rostlin v současnosti nejvíce trápí.

Návrh programu jednání byl odsouhlasen beze změn.

1. Návrhy opatření pro naplňování novely zákona o rostlinolékařské péči týkajících se prahů škodlivosti a kalamitních přemnožení ŠO (vstupní podklad Příloha č. 1 - M. Hnízdil)

Ing. Hnízdil komentoval vstupní materiál uvedený v příloze č. 1. Zdůraznil potřebu legislativně založeného postupu a procesu při stanovení prahů škodlivosti a kalamitních stavů ŠO s ohledem na jejich využívání při rozhodování státní správy se závažnými dopady. Přitom odkázal na zkušenosti s mimořádnými opatřeními ÚKZÚZ nařízenými ke snížení škod při kalamitě hraboše. Požádal RR o stanovisko ke konkrétnímu postupu při formulaci prahů škodlivosti a kalamitních stavů tak, aby vycházely z vědecky zjištěných a odborně plně akceptovaných podkladů.

V rámci diskuze prof. Kocourek zdůraznil potřebu aktualizovat na základě výzkumu tzv. křivky škodlivosti pro ŠO, které způsobují nejvýznamnější škody a podle nich aktualizovat prahy škodlivosti. Dále doporučil orientaci od prahů škodlivosti na ekonomické prahy škodlivosti, včetně většího využívání komerčních expertních systémů. Diskutována byla také potřeba zohlednit v prazích škodlivosti požadavky na ochranu životního prostředí. Ing. Pálka navrhl vyhodnotit systémy integrované ochrany rostlin. Doc. Kazda uvedl, že v současné době je vedle využívání prahů škodlivosti nejvýznamnějším problémem ochrany rostlin úzký sortiment přípravků (vlivem ukončené registrace přípravků dosud účinných) a často jejich nedostatečná účinnost, například některé přípravky na škůdce řepky mají jen 50 % účinnost. Předseda RR navrhl se tímto tématem zabývat na příštím jednání RR (viz závěry). Po diskusi navrhl předseda RR následující závěry.

Závěr k bodu 1:

RR podporuje realizaci návrhů uváděných pod body a) až d) v Příloze č.1.

RR doporučuje, aby stanovisko k prahům škodlivosti (viz bod a) Přílohy č.1) byla jako iniciativa ÚKZÚZ zadána přes MZe k vypracování stanoviska (nebo ministudie) Vědeckému výboru fyto-sanitárnímu a životního prostředí.

RR doporučuje, aby návrh seznamu ŠO, které opakovaně působí kalamitní stav (viz bod b) Přílohy č.1) byl připraven na základě návrhů výzkumných organizací (včetně VŠ), o které je ÚKZÚZ požádá.

RR se následně vyjádří (vypracuje stanovisko) ke zpracovaným podkladům VVFaŽP a k navrhovaným opatřením uváděným pod body a) až c) Přílohy č. 1.

2. Naplňování evropské legislativy v oblasti monitoringu a opatření proti invazním ŠO (vstupní podklad Příloha č. 2 - M. Hnízdil, Příloha č. 5 a č. 6 (invazní škůdci a původci chorob rostlin) - vědecké studie zpracované ve VVFaŽP – zaslány účastníkům mimo tento zápis)

Ing. Hnízdil komentoval vstupní materiál uvedený v příloze č.1. Upozornil na požadavky evropské legislativy na včasné zachycení průniku zejména nepůvodních ŠO na území členských států a s tím spojené povinnosti vypracovat pohotovostní a akční plány a organizovat simulační cvičení pro případy průniku. Zdůraznil potřebu větší součinnosti a koordinace mezi ÚKZÚZ a externími subjekty (výzkumné organizace, nevládní vědecké

spolky) při získávání a sdílení věrohodných dat o výskytu nepůvodních ŠO a při zpracování analýz rizik jejich zavlečení a rozšíření v ČR. V této souvislosti ocenil obě studie o invazních ŠO, vypracované VVFaŽP.

Prof. Kocourek doplnil komentář k invazním ŠO uvedených v Přílohách č. 5 a č.6 (zaslaných účastníkům jednání) a doporučil s materiály dále pracovat jak v útvarech státní správy, tak ve výzkumných organizacích. Po krátké diskuzi navrhl předseda RR následující závěry.

Závěr k bodu 2:

RR podporuje záměr většího zapojení externích organizací a společností do systému monitoringu ŠO a to jak regulovaných (podle legislativy EU), tak neregulovaných invazních ŠO významných pro rostlinolékařství uváděných v Přílohách č. 5 a č. 6. Předseda RR žádá členy RR, aby se k většímu zapojení do monitoringu invazních ŠO zapojili individuálně. Předseda RR projedná s pracovníky VÚRV možnosti zapojení monitoringu invazních ŠO do aktivit VÚRV „Najdi je“.

RR doporučuje, aby stanovisko k invazním ŠO (viz Příloha č. 2) byla jako iniciativa ÚKZÚZ zadána přes MZe k vypracování stanoviska (nebo ministudie) Vědeckému výboru fytoosanitárnímu a životního prostředí.

RR se následně vyjádří (vypracuje stanovisko) ke zpracovaným podkladům VVFaŽP a k navrhovaným opatřením uváděným v Příloze č.2).

3. Stanovisko RR k závěrečným zprávám expertní činnosti financované z NAP a náměty pro upřesnění činnosti pro rok 2021 (vstupní podklad Příloha č. 3 - F. Kocourek, další vstupní podklady: závěrečné zprávy z expertních činností za roky 2020 byly zaslány účastníkům před jednáním tajemnicí Rady)

Prof. Kocourek komentoval způsob jednání RR a návrhy na zpracování stanovisek RR k závěrečným zprávám financovaným z NAP uvedených v Příloze č. 3. Celkem bylo projednáno 5 závěrečných zpráv. Za projekt zajišťovaný ČZU, který byl rozdělen na dvě části (A a B) bylo vyjádření RR zpracováno samostatně k oběma částem (níže pod číslem 5 a 6). Ke každému projektu byli předsedou RR určeni 2 zpravodajové, kteří se ke zprávám vyjádřili formou odpovědí na 5 otázek uvedených v příloze č. 3. Mimo projektu pod číslem 1 byla vyjádření zaslána zpravodaji písemně předsedovi RR před jednáním. Hlavní připomínky z písemných podkladů i z vyjádření z diskuze jsou uvedeny níže. V obecné diskuzi zazněly mimo jiné požadavky na valorizaci nákladů na některé činnosti v důsledku odvodů DPH a odvodů na režie v některých institucích. Zatímco odvody DPH musí pro příští roky zůstat, regulace režijních nákladů by byla možná v rámci smluv o řešení. V diskuzi zazněly náměty na zmapování nebo rozšíření činností pro NAP týkajících se opylovačů a zemědělské techniky.

V diskuzi Ing. J. Drozdová doplnila požadavek, který byl zdůrazněn na video-schůzce ke směrnici 2009/128/EK v listopadu 2020, kde byla doporučena výzkumná témata, která se dostávají kupředu v rámci Green Deal a Biodiverzity, a to jsou ochrana opylovačů, nové moderní způsoby aplikační techniky pesticidů a výzkum bio-mikroorganismů. Obohacení o nové výzkumné projekty a jejich financování z NAP by bylo pozitivní.

1. Realizace NAP - ÚKZÚZ 2020

Ing. J. Urban a ing. M. Hnízdil podrobně komentovali závěrečnou zprávu a zdůvodnili její strukturu a účelnost podpory pro plnění jednotlivých úkolů z NAP v rámci činnosti ÚKZÚZ.

Uvedli využití výsledků činností a materiálové podpory pro zdokonalení Rostlinolékařského portálu a uvedli také nové činnosti ÚKZÚZ jako je zkoušení přípravků na ochranu rostlin za účelem ověřování jejich účinnosti. Zdůvodnili také zapojení výzkumných organizací a stanic

do řešení, které byly vysoutěženy, aby v přechodném období zajistily činnosti, které bude ÚKZÚZ zajišťovat v dalších letech samostatně. Na připomínku předsedy RR, že ve zprávě nejsou uváděny výsledky činností, bylo sděleno, že výsledky činnosti ÚKZÚZ související s plněním NAP jsou každoročně uváděny v souhrnné zprávě MZe, MZd, a MŽP o plnění NAP, která bude pro činnosti roku 2020 zpracována počátkem roku 2021. Zástupci MZe uvedli, že činnost ÚKZÚZ je zajišťována rozpočtovým opatřením a odlišuje se tak od ostatních projektů, které podle smluv závěrečnou zprávu odevzdávají do konce listopadu. K věcnému zaměření činnosti ÚKZÚZ neměla RR připomínky.

2. Plošný monitoring rezistence vybraných škůdců vůči účinným látkám pesticidů na území ČR

Písemné vyjádření ke zprávě zpracoval a komentoval ing. J. Beránek, kterého doplnil ústně ing. V. Řehák. Celá zpráva byla hodnocena kladně, včetně všech odpovědí na dotazy podle přílohy. Rozsah a kvalita výsledků, které prostřednictvím Rostlinolékařského portálu ÚKZÚZ využívá jak státní správa (MZe, ÚKZÚZ), tak široká pěstitelská veřejnost, odpovídá vynaloženým nákladům. Povědomí o rezistenci škodlivých organismů vůči některým účinným látkám přípravků na ochranu rostlin má přímý dopad v ochraně rostlin, a to především ve volbě účinného přípravku, což vede k výraznému snížení či úplnému vyloučení neefektivních aplikací, resp. snížení tlaku účinných látek používaných přípravků na ochranu rostlin na jednotlivé složky životní prostředí. V činnosti se doporučuje pokračovat. Na základě souhrnné analýzy dosavadních výsledků bude vhodné vypustit u některých škodlivých organismů některé účinné látky, popř. do monitoringu rezistence zahrnout nové druhy – např. mšici broskvoňovou či bázlivce kukuřičného apod.

3. Monitoring škůdců, signalizace a doporučení ochrany zeleniny v roce 2020

Písemné vyjádření ke zprávě zpracovali a komentovali ing. J. Beránek a doc. J. Kazda. Celá zpráva byla hodnocena kladně, včetně všech odpovědí na dotazy podle přílohy. Rozsah a kvalita výsledků, které prostřednictvím Zelinářské unie Čech a Moravy a Rostlinolékařského portálu ÚKZÚZ využili především pěstitelé zeleniny, odpovídá vynaloženým nákladům. Vzhledem k tomu, že ÚKZÚZ již nebude monitorovat výskyt škodlivých organismů v porostech zeleniny, stane se tato činnost pro pěstitelé zeleniny jediným komplexním zdrojem informací, který bude možné využít při praktické ochraně zeleniny; zejm. co se týče správného načasování aplikace přípravků na ochranu rostlin, které postupným vyloučením „neefektivních aplikací“ sníží negativní dopad účinných látek na jednotlivé složky životního prostředí. V činnosti se doporučuje pokračovat.

4. Význam, diagnostika a ochrana patogenů kořenového systému rostlin proti půdním patogenům

Písemné vyjádření ke zprávě zpracovali a komentovali Prof. Pokorný a ing. Hausvater. Celá zpráva byla hodnocena kladně, včetně všech odpovědí na dotazy podle přílohy. Připomínky byly ke struktuře zprávy, k rozporům s uváděním nákladů a neuvedením uživatelů ve zprávě.

5. Zhodnocení chování opylovačů vůči účinným látkám

Písemné vyjádření ke zprávě zpracovali a komentoval ing. Hnízdil a ústně doplnil ing. V. Řehák. Ke zprávě měli zpravodajové a předseda RR závažné připomínky. Připomínky byly ke struktuře zprávy, k neuvedeným nákladům na činnosti v části B. Částka nákladů od řešitele ve výši 250 tis. Kč byla doplněna. Závažnou připomínkou ze zprávy je, že prováděná aktivita je výzkumnou aktivitou, která neměla zpracovanou metodiku řešení a cíle řešení. Případné pokračování v řešení je tak podmíněno přepracováním záměru tak, aby naplňoval cíle NAP a nesimuloval výzkumné řešení.

6. Poradenství a monitoring poškození zeleniny původci chorob

Písemné vyjádření ke zprávě zpracovali a komentovali Prof. Pokorný a ing. Hausvater. Celá zpráva byla hodnocena kladně, včetně všech odpovědí na dotazy podle přílohy. Přípomínky byly ke struktuře zprávy, k neuvedeným oblastem přínosů, k neuvedeným uživatelům výsledků a k neuvedeným nákladům na činnosti v části A. Po doplnění částky nákladů od řešitele ve výši 850 tis. Kč se navrhuje pro rok 2021 snížení nákladů cca o 250 tis. Kč, které byly v roce 2020 vynaloženy a pokusy s herbicidy, které budou hrazeny z prostředků na výzkum.

Závěr k bodu 3:

RR projednala závěrečné zprávy za projekty financované z NAP „regulace pesticidů“. RR neměla k závěrečným zprávám, k věcnému zaměření projektů za rok 2020 a k účelnosti řešení závažné připomínky. RR měla připomínky k formální úpravě závěrečných zpráv a nejednotnosti zpracování výsledků řešení. RR doporučuje pokračovat v řešení všech projektů v roce 2021 na základě zpracování záměrů projektů a zohlednění připomínek RR uvedených pod body 2. až 6. RR navrhla zpracovat závaznou osnovu k předání díla, podle které se budou odevzdávat projekty v roce 2021 – viz Příloha č. 7 „Závazná osnovu k předání díla“.

Stanoviska RR k jednotlivým projektům za rok 2020 a k pokračování řešení témat pro rok 2021

1. Realizace NAP - ÚKZÚZ 2020

RR souhlasí s věcným zaměřením činností ÚKZÚZ a doporučuje pokračovat s řešením v roce 2021. RR navrhuje projednat záměr činností na rok 2021.

2. Plošný monitoring rezistence vybraných škůdců vůči účinným látkám pesticidů na území ČR

RR souhlasí s věcným zaměřením projektu a doporučuje pokračovat s řešením v roce 2021. RR doporučuje společně s pracovníky ÚKZÚZ aktualizovat věcné zaměření projektu pro rok 2021, včetně doplnění nových ŠO a valorizace nákladů podle počtu ŠO a požadovaných vzorků z lokálních populací.

3. Monitoring škůdců, signalizace a doporučení ochrany zeleniny v roce 2020

RR souhlasí s věcným zaměřením projektu za rok 2020 a doporučuje pokračovat s řešením v roce 2021 s valorizací nákladů o odvod DPH a regulaci režijních nákladů.

4. Význam, diagnostika a ochrana patogenů kořenového systému rostlin proti půdním patogenům

RR souhlasí s věcným zaměřením projektu za rok 2020 a doporučuje pokračovat s řešením v roce 2021 v obdobném rozsahu. RR doporučuje zprávu za rok 2020 lépe strukturovat a podrobněji zdůvodnit vynaložené náklady na řešení.

5. Zhodnocení chování opylovačů vůči účinným látkám

RR souhlasí s věcným zaměřením projektu za rok 2020 a nedoporučuje pokračovat v řešení v roce 2021, pokud řešitelé uspějí v soutěži o výzkumný projekt. V případě, že by neuspěli, pak aktivitu omezit a zdůvodnit pokračováním zpracování metodiky řešení a zdůvodněním přínosů řešení.

6. Poradenství a monitoring poškození zeleniny původci chorob

RR souhlasí s věcným zaměřením projektu za rok 2020 a doporučuje pokračovat s řešením v roce 2021 s valorizací nákladů o odvod DPH a regulaci režijních nákladů. RR doporučuje zprávu za rok 2020 lépe strukturovat a podrobněji zdůvodnit vynaložené náklady na řešení. RR doporučuje zachovat v činnosti herbologické poradenství s tím, že nebude zahrnovat herbologické pokusy, které budou řešeny v rámci nového projektu výzkumu MZe.

RR navrhuje a doporučuje MZe pro rok 2021:

- Připravit pro účely zpracování zadání pro řešitele obecný rámec návrhů projektů (včetně zdůvodnění struktury nákladů)
- Připravit pro účely zpracování závěrečných zpráv jejich rámcovou strukturu
- Vyzvat výzkumné organizace ke zpracování návrhů projektů
- Návrhy projektů projednat v RR (využít připomínky z RR pro upřesnění smluv s řešiteli na rok 2021)

4. Informace o průběhu k Mezinárodnímu roku zdraví rostlin

(vstupní podklad Příloha č. 4 - M. Hnízdil)

Ing. Hnízdil komentoval vstupní materiál uvedený v příloze č.3. Konstatoval, že přes nepříznivou situaci s ohledem na pandemii COVID-19 se podařilo realizovat řadu plánovaných akcí, zejména výstavu „Lékaři rostlin“ v NZM Praha.

Závěr k bodu 4: RR vzala na vědomí zprávu o aktivitách v rámci Mezinárodního roku zdraví rostlin a děkuje organizacím a všem pracovníkům, kteří akce zajišťovali nebo k nim přispěli.

5. Různé - Plnění závěrů a doporučení z předchozích jednání Rostlinolékařské rady

Prof. Kocourek uvedl ze závěrů z předchozích jednání RR 2 závěry, které nebyly splněny a jsou stále aktuální.

1) RR doporučuje, aby příprava nového dotačního titulu odborného rostlinolékařského poradenství byla zajištěna ze strany odborného útvaru MZe, s tím, že zástupci ORL předloží téze a do přípravy se aktivně zapojí. RR dále navrhuje, aby podpora odborného poradenství byla akcentována také ve SZP. Dosud nesplněno. Předseda RR společně s předsedou ČAZV prověří možnosti plnění doporučení na odboru výzkumu MZe.

2) RR žádá zástupce ÚKZÚZ informovat o pokroku v povolování biologických prostředků a rozšíření povolení přípravků na ochranu rostlin na menšinová použití na nejbližším jednání pracovní skupiny NAP pro menšinová použití. Úkol trvá.

Závěry k bodu 5:

RR navrhuje, aby doporučení pod bodem 1 usnesení byla realizována. RR dále navrhuje, aby podpora odborného poradenství byla akcentována také v národní strategii SZP. Předseda RR společně s předsedou ČAZV prověří možnosti plnění doporučení s novým vedením odboru výzkumu MZe.

RR žádá zástupce ÚKZÚZ o dodání informace pokroku v povolování biologických prostředků a rozšíření povolení přípravků na ochranu rostlin na menšinová použití na nejbližším jednání pracovní skupiny NAP pro menšinová použití.

Závěry

RR odsouhlasila dílčí závěry uváděné v zápise pod body programu 1 až 5 a doporučuje jejich realizaci.

RR navrhuje pro počátek roku 2021 projednat a vyjádřit se k návrhům projektů financovaných z NAP pro rok 2021.

RR označila jako jeden z největších problémů praktické ochrany rostlin v současnosti úbytek účinných látek přípravků na trhu s různým mechanismem působení), které by byly dostatečně účinné proti škodlivým organismům a umožňovaly naplňování doporučených antirezistentních strategií. Téma identifikace problémů z omezeného sortimentu účinných přípravků a náměty pro opatření budou hlavním bodem jednání RR pro rok 2021.

Zapsala:
Ing. Jitka Drozdová
tajemnice Rostlinolékařské rady

Zápis schválil:
Prof. RNDr. ing. František Kocourek, CSc.
předseda Rostlinolékařské rady

Přílohy:

Příloha č. 1 Návrhy opatření pro naplňování novely zákona o rostlinolékařské péči týkajících se prahů škodlivosti a kalamitních přemnožení ŠO

Příloha č. 2 Naplňování evropské legislativy v oblasti monitoringu a opatření proti invazním ŠO

Příloha č. 3 Stanovisko k závěrečným zprávám expertní činnosti financované z NAP

Příloha č. 4. Informace o průběhu Mezinárodního roku zdraví rostlin

Příloha č. 5 Šíření nových invazních a expanzivních živočichů po roce 2000 a jejich rizika (H. Šefrová, Z. Laštůvka)

Příloha č. 6 Šíření nových houbových patogenů rostlin a jejich rizika 1. část: Patogeny dřevin a okrasných rostlin. (K. Černý, M. Hrabětová, Z. Haňáčková)

Příloha č. 7 Závazná osnova k předání díla

Příloha č. 1 Návrhy opatření pro naplňování novely zákona o rostlinolékařské péči týkajících se prahů škodlivosti a kalamitních přemnožení ŠO

(Vstupní podklad k jednání Rostlinolékařské rady k bodu 1 programu - Michal Hnízdil)

Cíl jednání:

RR posoudí a doporučí postup, resp. přípravu na implementaci opatření k realizaci legislativou stanovených opatření (aktuální návrh novely RL zákona) při kalamitních výskytech ŠO a ke stanovení prahů škodlivosti ŠO. Jde o reakci na závěry z posledního jednání RR.

Popis problematiky:

Aktuální návrh novely RL zákona (RLZ) – nyní předán k projednání vládě – obsahuje mj. návrh nových ustanovení ke způsobu stanovení prahů škodlivosti ŠO a k přijetí opatření na snížení dopadů kalamitních přemnožení ŠO. Viz příloha níže.

Transparentně a odborně stanovené prahy škodlivosti ŠO jsou mj. důležitým ukazatelem pro rozhodování o použití IOR a zásadním parametrem pro rozhodnutí o kalamitním přemnožení ŠO. Je nově definován práh škodlivosti a stanovuje se, že ÚKZÚZ prahy škodlivosti ŠO zveřejní a tyto prahy stanoví po „posouzení, které vychází ze současného vědeckého poznání a s přihlédnutím k doporučení Rostlinolékařské rady“ Mze. Dále novela uvádí východiska pro posuzování prahů škodlivosti ze strany ÚKZÚZ.

Kalamitní přemnožení ŠO je zákonem nově definováno a ŠO jsou rozděleny na ty, které „opakovaně působí kalamitní stav“ (jejichž kalamitní stav stanoví vyhláška), a na ty, jejichž kalamitní stav ÚKZÚZ konstatuje „na základě vlastního posouzení, je-li to odůvodněno současným vědeckým poznáním“. V obou případech ÚKZÚZ po konstataci kalamitního stavu vydá nařízení o jeho vyhlášení včetně vymezení území, na které se vztahuje, a nařídí mimořádná rostlinolékařská opatření, „pokud tak bude možné zastavit nebo omezit šíření ŠO z dotčeného území“.

Členové RR se zejména žádají o stanovisko:

- a) ke způsobu posuzování, resp. ověřování na RR, zda prahy škodlivosti ŠO jsou ze strany ÚKZÚZ stanoveny nezávisle a na základě vědeckých poznatků, včetně zvážení potřeby a rozsahu podpory ze strany MZe (ad hoc projekty na základě zdrojů NAP, projekty/stanoviska VVFaŽP..),
- b) ke způsobu výběru ŠO, které opakovaně působí kalamitní stav, a ke způsobu jeho stanovení pro tyto ŠO pro účely vyhlášky, včetně zvážení potřeby a rozsahu podpory ze strany MZe (ad hoc projekty na základě zdrojů NAP, projekty/stanoviska VVFaŽP..),
- c) ke způsobu vymezení území, na které se má kalamitní stav vztahovat (celá ČR, regiony, okresy...),
- d) k odůvodnění a k obsahu mimořádných opatření případně stanovených k zastavení nebo omezení šíření kalamitně přemnožených ŠO z území, kde bylo nařízeno vyhlášení kalamitního stavu.

Příloha k příloze č. 1 – výňatek z aktuálního návrhu novely RLZ:

a) prahy škodlivosti ŠO:

- Definice: prahem škodlivosti je hodnota populační hustoty ŠO na pozemku nebo v objektu, při které je ekonomicky odůvodněné provést ochranné opatření, aby se na tomto pozemku nebo v objektu omezil negativní vliv ŠO na snížení výnosu nebo kvality rostlin nebo rostlinných produktů.
- Ústav zveřejňuje prahy škodlivosti a bez zbytečného odkladu aktuální informace o výskytu ŠO včetně upozornění na dosažení jejich prahů škodlivosti.
- Prahy škodlivosti Ústav zveřejňuje po **posouzení, které vychází ze současného vědeckého poznání a s přihlédnutím k doporučení Rostlinolékařské rady Ministerstva zemědělství**. Při svém posouzení Ústav hodnotí zejména
 - a) míru možných výnosových ztrát působených ŠO,
 - b) biologii ŠO a biologii rostliny, kterou tento ŠO může napadnout nebo poškodit, a

- c) citlivost vývojových fází rostliny na napadení nebo poškození ŠO.

b) kalamitní stav ŠO:

- Definice: kalamitním stavem ŠO je hodnota populační hustoty ŠO na určitém území, při které v důsledku negativního vlivu tohoto organismu **dochází v tomto území k významnému snížení výnosu nebo kvality** rostlin nebo rostlinných produktů, **k ohrožení životního prostředí většího rozsahu anebo vzniká riziko ohrožení zdraví lidí nebo zvířat.**
- **Seznam ŠO, které opakovaně působí kalamitní stav, a jejich kalamitní stav stanoví vyhláška. Vznik kalamitního stavu jiného ŠO Ústav konstatuje na základě vlastního posouzení, je-li to odůvodněno současným vědeckým poznáním.** Při svém posouzení Ústav hodnotí zejména
 - schopnost a rychlost ŠO způsobit hospodářsky významnou škodu na porostech pěstovaných rostlin, nebo ohrozit zdraví lidí, zvířat nebo životní prostředí na základě biologických a epidemiologických vlastností ŠO,
 - možný rozsah hospodářsky významné škody na porostech pěstovaných rostlin, nebo ohrožení zdraví lidí, zvířat nebo životního prostředí na základě rozsahu druhů rostlin, které je ŠO schopen napadnout nebo poškodit, a
 - dostupnost a účinnost metod na snížení populační hustoty ŠO.
- **Po zjištění vzniku kalamitního stavu ŠO Ústav**
 - **vydá nařízení** postupem podle § 76 odst. 2 vět druhé až čtvrté **o vyhlášení kalamitního stavu včetně vymezení území**, na které se kalamitní stav vztahuje (dále jen „dotčené území“),
 - **provádí po dobu platnosti nařízení** o vyhlášení kalamitního stavu podle písmene a) v dotčeném území **průzkum výskytu ŠO** odchylně od průzkumu prováděného podle § 4 odst. 1 písm. a) tak, **aby byly vhodnými metodami, ve vhodných intervalech a v dostatečném rozsahu sledovány změny jeho populační hustoty, a výsledky tohoto průzkumu zveřejňuje**, a
 - **nařídí** při zohlednění podmínek ochrany lidského zdraví a životního prostředí **v dotčeném území mimořádná rostlinolékařská opatření** podle § 76 odst. 2 písm. b), **pokud tak bude možné zastavit nebo omezit šíření ŠO z dotčeného území.**
- **Dotčené území Ústav vymezí zejména na základě**
 - biologických a epidemiologických vlastností ŠO, zejména jeho schopnosti a rychlosti šíření,
 - počtu druhů rostlin, které je ŠO schopen napadnout nebo poškodit, a
 - dostupnosti a účinnosti metod na snížení populační hustoty ŠO.

Příloha č. 2 Naplňování evropské legislativy v oblasti monitoringu a opatření proti invazním ŠO (vstupní podklad k bodu 2 programu - M. Hnízdil)

Cíl jednání:

RR vezme na vědomí informaci ÚKZÚZ o nových legislativních požadavcích EU na monitoring regulovaných (nepůvodních/invazních) ŠO a na opatření proti jejich šíření a posoudí strategii ÚKZÚZ na jejich implementaci v ČR. Přitom max. upřednostní úzkou

součinnost s podobně zaměřenými aktivitami (riziková analýza, monitoring, diagnostika) mimo státní správu.

Popis problematiky:

Nařízení EP a Rady (EU) 2016/2031 o ochranných opatřeních proti ŠO (účinnost 14.12.2019) stanoví harmonizovaná opatření k omezení zavlékání a šíření tzv. regulovaných ŠO v EU (zejména jde o v EU nepůvodní/invazní druhy), jejichž seznam a podmínky regulace rovněž stanovuje formou sekundárních předpisů. Je stanoven např. seznam tzv. prioritních karanténních ŠO pro EU (viz příloha), pro které musí členské státy mj. připravit do r. 2023 tzv. pohotovostní plány, organizovat tzv. simulační cvičení jako přípravu na akce v případě zavlečení a při výskytu sestavit tzv. akční plány k jejich eradikaci.

Míra unijní regulace některých ŠO je pro specifické podmínky ČR příliš přísná, resp. nedůvodná a nereálná (např. *Ralstonia solanacearum*), jiných ŠO (řada hmyzích škůdců dřevin, *Xylella fastidiosa*) naopak nedostatečná (vyšší riziko zavlékání z třetích zemí prostřednictvím „vstupních“ členských států EU (zejména jižní Evropy, ale i Nizozemí). Proto je velmi potřebné spojit odborné kapacity v ČR s cílem kvalitně odůvodnit požadavky ČR na reálnou regulaci nepůvodních ŠO v EU, resp. v ČR.

Níže proto ÚKZÚZ předkládá k posouzení RR několik námětů na větší zapojení externích – zejména výzkumných – subjektů do stávajícího českého systému monitoringu a opatření proti invazním ŠO, včetně přípravy objektivních podkladů pro odborná stanoviska ČR k regulaci těchto ŠO v EU.

Členové RR se žádají o stanovisko

ke konkrétním možnostem většího zapojení nestátních organizací, zejména výzkumných, do této činnosti, např. větším proaktivním sdílením relevantních výstupů výzkumu s ÚKZÚZ nebo přímou spoluprací s ÚKZÚZ - včetně zvážení potřeby a rozsahu podpory ze strany MZe (ad hoc projekty na základě zdrojů NAP, projekty/stanoviska VVFaŽP..), do:

- sdílení konkrétních dat z monitoringu nepůvodních ŠO formou výzkumných (koordináty a mapy výskytu ŠO apod.) nebo veřejných aktivit: např. akce „Najdi je“ (https://www.najdije.cz/?fbclid=IwAR1eztipCXuidX7YKQjTzL6XL3GpzT-YbG9fqBYl-mKa5qSLzU-Weer_z8) nebo oznamování výskytu ŠO na ÚKZÚZ (<http://eagri.cz/public/web/ukzuz/portal/skodlive-organismy/oznameni-vyskytu-karantennich-SO/>),
- provádění úředního monitoringu, tedy průzkumu, vzorkování a diagnostiky ŠO na základě formálního pověření ze strany ÚKZÚZ podle nařízení EP a Rady (EU) 2017/625 o úředních kontrolách (*tím odpadne nutnost nález znovu ověřit ze strany ÚKZÚZ, výhodou bude tak již na základě nálezu pověřeného subjektu možnost nařídit neodkladné úřední opatření*),
- přípravy odborných stanovisek na úrovni ČR k rozsahu a míře regulace invazních ŠO v EU, potažmo ČR (analýzy a management rizik ŠO), např. prostřednictvím VVF a ŽP,
- přípravy pohotovostních plánů a realizace simulačních cvičení pro prioritní regulované ŠO,
- sdílení strategických informací (analýza a management rizik ŠO) a přípravy odborných stanovisek v online prostředí přípravy (např. TEAMS).

Seznam prioritních škodlivých organismů EU (nařízení Komise 2019/1702):

Agrilus anxius Gory

Agrilus planipennis Fairmaire

Anastrepha ludens (Loew)

Anoplophora chinensis (Thomson)

Anoplophora glabripennis (Motschulsky)
Anthonomus eugenii Cano
Aromia bungii (Faldermann)
Bactericera cockerelli (Sulc.)
Bactrocera dorsalis (Hendel)
Bactrocera zonata (Saunders)
Conotrachelus nenuphar (Herbst)
Dendrolimus sibiricus Tschetverikov
Popillia japonica Newman
Rhagoletis pomonella Walsh
Spodoptera frugiperda (Smith)
Thaumatotibia leucotreta (Meyrick)
Bursaphelenchus xylophilus (Steiner et Bühner) Nickle *et al.*
Candidatus Liberibacter spp., původce choroby citrusů nazývané Huanglongbing disease/citrus greening
Phyllosticta citricarpa (McAlpine) Van der Aa
Xylella fastidiosa (Wells *et al.*).

Příloha č. 3 Stanovisko k závěrečným zprávám expertní činnosti financované z NAP
(Vstupní podklad k bodu 3 programu - F. Kocourek, další vstupní podklady: závěrečné zprávy z expertních činností za roky 2020 byly zaslány účastníkům před jednáním tajemnicí RR)

Cíl jednání:

RR zhodnotí výsledky jednotlivých expertních činností podle zpráv za rok 2020 a vyjádří se k potřebě jejich řešení v roce 2021 s náměty na úpravu obsahu, rozsahu a nákladů za tyto činnosti.

Způsob jednání:

Všichni členové RR a přizvaní hosté obdrží před jednáním dokumenty:

1. Seznam expertních činností s jejich názvy ze závěrečných zpráv (viz příloha této informace v excelu: RR20 – seznam projektů).
2. Kompletní závěrečné zprávy za každou expertní činnost. Rozešle Ing. J. Drozdová.

K jednotlivým zprávám jsou předsedou RR určeni členové RR, případně přizvaní hosté ((viz příloha této informace v excelu: RR20 – seznam projektů) k představení úvodní informace k jednotlivým zprávám a k vyplnění odpovědi na dotazy ke vstupní informaci (níže) a zašlou do 15. 12. 2020 všem členům RR a hostům.

Vstupní informace pro jednání RR

Stručné odpovědi na následující otázky zašlou určení členové RR (jeden host) před jednáním všem členům a hostům RR a na jednání je okomentují. Poznámka. K závěrečné zprávě ÚKZÚZ není písemný podklad k závěrečné zprávě předem vyžadován.

1. Odpovídá rozsah a kvalita výsledků vynaloženým nákladům?
2. Je ve zprávě uvedeno, kdo je uživatelem výsledků?
3. Odpovídají přínosy výsledků činnosti uváděné řešiteli skutečnosti?
4. V jaké oblasti se přínosy mohou projevit?
5. Navrhují řešitelé pokračovat v řešení v roce 2021 a s jakými změnami podmínek?

Závěrečný výrok RR (bude navržen na základě diskuze a po dopracování textu včetně připomínek bude o něm hlasovat RR on-line). Výrok se očekává ve 3 variantách a bude upraven na základě jednání RR.

A. RR doporučuje pokračovat v řešení v roce 2021 bez připomínek. Ano.

B. RR doporučuje pokračovat v řešení v roce 2021 s připomínkami. Ano. Doplnit o připomínky

C. RR nedoporučuji pokračovat v řešení v roce 2021. Doplnit zdůvodněním.

Náklady NAP rok 2020	Celkem Kč	Název závěrečné zprávy - účel použití	Informaci podá
ÚKZÚZ (ing. Medek)	12.254 000	Realizace NAP - ÚKZÚZ 2020	Ing. Urban, ing. Hnízdil
VÚRV (prof Koocurek), Agritec, Mednelu, ZV, oseva, VŠÚO Holovousy Zelinářská unie- ing. Hanka)	570.00 0	Plošný monitoring rezistence vybraných škůdců vůči účinným látkám pesticidů na území ČR	ing. Řehák, ing. Beránek
VÚRV (Ing. Holý) - pro Zelinářská unie- ing. Hanka	500.00 0	Monitoring škůdců, signalizace a doporučení ochrany zeleniny v roce 2020	doc. Kazda, ing. Beránek
Svaz pěstitelů a zpracovatelů olejnin (Ing. Volf)	110.00 0	Význam, diagnostika a ochrana patogenů kořenového systému rostlin proti půdním patogenům	prof Pokorný, ing. Hausvater
ČZÚ (Ing. Kazda)	1.180 000	Zhodnocení chování opylovačů vůči účinným látkám	ing. Řehák, ing. Hnízdil
ČZÚ (Ing. Kazda)	celkem za oba projekty ČZU	Poradenství a monitoring poškození zeleniny původci chorob	prof Pokorný, ing. Hausvater
CELKEM	14.614 000		

Příloha č 4. Informace o průběhu Mezinárodního roku zdraví rostlin

(Vstupní podklad k bodu č. 4 programu - M. Hnízdil)

a) Mezinárodní úroveň

- Některé mezinárodní akce plánované v rámci Mezinárodního roku zdraví rostlin (IYPH) se kvůli komplikacím spojeným s pandemií COVID přesouvají do dalšího

roku. Většina fyzických akcí však musela být zrušena, některé byly přesunuty do virtuálního prostoru a na sociální sítě.

- Mezinárodní konference o zdraví rostlin, která se měla konat v říjnu 2020 ve Finsku, byla odložena na červen 2021 a závěrečný ceremoniál – slavnostní ukončení IYPH - se uskuteční 1. července 2021 v Helsinkách.
- Aktuální je návrh Zambie pro vyhlášení 12. května jako Mezinárodního dne zdraví rostlin, což ČR podporuje.

b) Národní úroveň

- ÚKZÚZ zahájil Mezinárodní rok zdraví rostlin tiskovou konferencí, pořádanou ve spolupráci s MZe <http://eagri.cz/public/web/ukzuz/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/x2020-mezinarodni-rok-zdravi-rostlin-zahajen.html>
- ČAZV udržuje web s odkazy na akce konané v rámci IYPH (<https://www.cazv.cz/mezinarodni-rok-zdravi-rostlin/>), ÚKZÚZ pravidelně zveřejňuje aktivity spojené s IYPH na svém webu (<http://eagri.cz/public/web/ukzuz/iypH-2020/rok-zdravi-rostlin.html>) a prostřednictvím FB (<https://www.facebook.com/ukzuz.cz/>).
- NZM Praha připravilo a otevřelo (vernisáž 2.10.20) v budově v Praze jako svou hlavní výstavu roku 2020 výstavu nazvanou „Lékaři rostlin“ na široké téma rostlinolékařství. Hlavní partneři výstavy: ÚKZÚZ a VÚRV, v.v.i., další součinnost: ČAZV, ČSR a CCPA. Výstava potrvá do června 2022. Na jejím pozadí proběhnou další akce, např. lektorský program na téma ochrany rostlin pro předškolní děti (partneři ÚKZÚZ a CCPA) nebo výstava o invazních škůdcích (ÚKZÚZ). [Výstava Lékaři rostlin - Národní zemědělské muzeum, s. p. o. \(nzm.cz\)](http://www.nzm.cz)
- V rámci doprovodného programu hlavní výstavy Lékaři rostlin uspořádal ÚKZÚZ panelovou výstavu „Zdraví rostlin ve fotografii“, která byla umístěna na střeše NZM, pobočka Praha ve dnech od 1. 10. do 2. 11. 2020. Výstava byla prezentací vítězných prací stejnojmenné fotografické soutěže a doplněna informacemi o činnosti ÚKZÚZ v ochraně rostlin a zároveň informacemi o tom jak se i laická nejen odborná veřejnost může podílet na ochraně zdraví rostlin. Z této výstavy připravuje ÚKZÚZ video.
- ČSR vydala u příležitosti IYPH dlouho očekávanou publikaci „Historie rostlinolékařství v českých zemích do roku 2019“. <http://www.rostlinolekari.cz/clanky/publikace-pece-o-zdravi-kulturnich-rostlin-v-prubehu-staleti>
- Pod záštitou IYPH se uskutečnil seminář ČFS „Rezistence rostlin vůči chorobám a škůdcům jako nezbytná součást integrované ochrany“. [Rezistence-rostlin-program-semináře-ČFS-2020-modif-final-24-06-2020.pdf \(cazv.cz\)](http://www.cazv.cz)
- ÚKZÚZ zorganizoval na jaře 2020 na FB fotosoutěž „Pečujeme o zdraví rostlin, i ony mohou být nemocné“ (partneři ČAZV, ČSR a CCPA), předání cen vítězům se uskutečnilo 2.10.20 v NZM Praha; tamtéž proběhla výstava vítězných fotografií (říjen 20). <http://eagri.cz/public/web/ukzuz/portal/vystava-zdravi-rostlin-ve-fotografii.html>

- Webinář ke Světovému dni výživy (říjen 20) organizovaný MZe měl jako motto IYPH, vystoupil mimo jiné zástupce ÚKZÚZ s přednáškou „Nepůvodní škůdci aktuálně ohrožující komodity pro výrobu potravin“.
http://eagri.cz/public/web/file/660629/Svetovy_den_vyzivy_2020_presentace_UKZ_UZ_22_10_2020_Michal_Hnizdil.pdf?fbclid=IwAR3nuINgANX0UWoRafDFTES2dHJatMKQ4ZKUwXT-CbtXcjzxUrgNvMMkh2I
- Noc vědců 2020 v NZM na téma „Robotizace“, vystoupil mj. zástupce ÚKZÚZ s přednáškou „Robotizace v ochraně rostlin aneb rostlinolékařství 21. století“.
https://www.youtube.com/watch?v=uu-rf9mjZ4U&feature=share&fbclid=IwAR1Dc9mDOr3djSZc1jTA0ZFz4_IXNuqwlPqkBTEvcQJCPE_10M-xobBDXso
- CCPA v součinnosti se stálým zástupcem ČR při FAO vytvořila českou verzi příručky FAO pro děti „Zdravé rostliny – zdravá planeta“. <https://www.ccpa.cz/prirucka-pro-deti/>
- ÚKZÚZ zveřejnil v listopadu na svém webu akci „ZAPOJ SE!“ zaměřenou na postup při oznamování podezření z výskytu invazních chorob a škůdců z řad veřejnosti.
<http://eagri.cz/public/web/ukzuz/portal/skodlive-organismy/oznameni-vyskytu-karantennich-SO/>
- ÚKZÚZ u příležitosti IYPH natočil v české a anglické verzi a zveřejnil mj. na YouTube krátký videosnímek o úloze ÚKZÚZ jako národní organizace ochrany rostlin.
[\(382\) ÚKZÚZ a ochrana zdraví rostlin \(CZ\) - YouTube](#)
[\(382\) ÚKZÚZ a ochrana zdraví rostlin \(EN\) - YouTube](#)
- Akce „Viš co jíš“ organizovaná MZe v říjnu 2020 musela být kvůli COVID zrušena; předpokládalo se zapojení tématu ochrany rostlin. Bude snad možno realizovat v roce 2021.
- ÚKZÚZ byl požádán mezinárodní školou Riverside school Prague o spolupráci se studenty v chystaném projektu „Plant Health Champion“, o podrobnostech se jedná.
- ÚKZÚZ vytvořil nebo se podílel na řadě propagačních materiálů – roll-up, letáky k IYPH, Kalendář IYPH 2021.

Příloha č. 5 Šíření nových invazních a expanzivních živočichů po roce 2000 a jejich rizika (H. Šefrová, Z. Laštůvka) - zaslána účastníkům samostatně před jednáním

Příloha č. 6 Šíření nových houbových patogenů rostlin a jejich rizika 1. část: Patogeny dřevin a okrasných rostlin. (K. Černý, M. Hrabětová, Z. Haňáčková) - zaslána účastníkům samostatně před jednáním